

Op weg naar circulair bouwen

Per 1 januari is Harry Nieman aangesteld als directeur van de Nationale Milieudatabase (NMD). Het is de bedoeling dat hij gedurende dit jaar de activiteiten van de instantie begeleidt naar de volgende fase. Het is de taak van Nieman om de NMD breed in de markt te zetten en de database (en het gebruik ervan) verder uit te bouwen.

Foto: Marjolein Ansink Fotografie Zuid Scharwoude.

Velen in de dakenbranche kennen Harry Nieman als oprichter van Nieman Raadgevende Ingenieurs en als kwartiermaker van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Vanuit zijn activiteiten voor de Stichting Bouwkwaliiteit (SBK) is hij betrokken geraakt bij de Nationale Milieudatabase. "In de aanloop van de Wkb, waarvan volgend jaar de eerste fase van kracht wordt, wordt de Stichting Bouwkwaliiteit afgebouwd," vertelt hij. "Onder de Wkb is het aantonen van bouwkwaliiteit een private aangelegenheid, waar een private organisatie als

de Stichting Bouwkwaliiteit geen rol meer in kan spelen. De kennis en kunde van de stichting wordt ondergebracht in het ZBO Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB). ZBO staat voor Zelfstandig Bestuursorgaan en zal fungeren als een zogeheten Toelatingsorganisatie. De taken van deze organisatie in relatie tot de Wkb zijn o.a. het beoordelen van Wkb-instrumenten in relatie tot de eisen van wet- en regelgeving en het bijhouden van een register van toegelaten instrumenten en kwaliteitsborgers die deze instrumenten mogen toepassen."

KLIMAATNEUTRAAL BOUWEN

De Nationale Milieudatabase is het enige onderdeel van de Stichting Bouwkwaliiteit dat niet over zal gaan in de ZBO Bouwkwaliiteit. De organisatie is in relatief korte tijd gegroeid van de activiteit van één persoon binnen de Stichting Bouwkwaliiteit naar een organisatie van momenteel zeven personen, de drie externe krachten en overige ingehuurde activiteiten niet meegerekend. "In het jaar 2050 moet de EU, als gevolg van het European Green Deal die

Nieman: "In het Nederlandse Bouwbesluit is in afdeling 5.2 vastgelegd dat bij de bepaling van de MPG (woningen en kantoren) uit moet worden gegaan van de Bepalingsmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken (De Nationale Milieu Database is gekoppeld aan de bepalingmethode). Het lijkt me wenselijk dat dit in volgende wijzigingen van de bouwregelgeving wordt uitgebreid naar alle gebouwen en bouwwerken. De berekeningsmethode van de milieuprestatie van materialen is Europees vastgelegd in de EN 15804 en de berekeningsmethode van de milieuprestatie van gebouwen in de EN 15978. De methode is dus in alle Europese landen hetzelfde, al heeft iedere lidstaat de vrijheid om eigen accenten te leggen. De berekening betreft alle fases van het materiaal, de gehele levenscyclus van cradle to cradle. Deze bepalingmethode wordt ook wel aangeduid als Levens Cyclus Analyse (LCA)."

eind vorig jaar is afgesproken, klimaatneutraal zijn. De bouw moet tegen die tijd energieneutraal en circulair zijn, daartoe is de Transitieagenda Bouw opgesteld, waarmee beleid wordt uitgezet op dit gebied. Er wordt een stelsel opgetuigd dat aansluit bij de Wkb, de basis hiervan moet in 2023 op poten zijn gezet."

De Milieuprestatie-eis van Gebouwen (MPG) zal op korte termijn voor woningen verder worden aangescherpt. De MPG is een belangrijke maatstaf voor de duurzaamheid van een gebouw: hoe lager de MPG, hoe duurzamer het materiaalgebruik. De milieuprestatie van materialen en gebouwinstallaties van gebouwen zal een steeds belangrijker factor worden in de totale milieubelasting van een gebouw. De MPG is een objectief hulpmiddel in het ontwerpproces en het kan gebruikt worden in een Programma van Eisen om het resultaat van een ontwerpproces vast te leggen. Per 1 januari 2018 geldt voor de MPG een maximum grenswaarde van 1,0. Per 2021 zal dit worden verlaagd naar 0,8 en de verwachting is dat de grenswaarde voor 2030 daarna zal worden verlaagd naar 0,5.

NATIONALE MILIEUDATABASE WORDT BELANGRIJK

De MPG van een gebouw is de som van de schaduwkosten van alle toegepaste materialen in een gebouw. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de materialen die worden vervangen tijdens de levensduur van het gebouw. De totale som wordt gedeeld door de levensduur en door de bruto vloeroppervlakte van een gebouw in een 1-puntsscore. Die 1-puntsscore is ook als eis vermeld in de bouwreggeving en wordt ook in andere instrumenten gebruikt, bijvoorbeeld de Milieu Investeringsaftrek (MIA).

Om de milieubelasting van een enkel materiaal te bepalen, wordt dus een LCA uitgevoerd. De LCA moet worden uitgevoerd door een LCA-deskundige, die weer wordt gecontroleerd door de Technisch Inhoudelijke Commissie (TIC) aangestelde erkende LCA-deskundige. De Bepalingsmethode in combinatie met de NMD wordt gebruikt door gevalideerde instrumenten om de milieuprestatie te bepalen. De gevalideerde instrumenten zijn vermeld op de website

van de NMD. De kenmerken van materialen uit de LCA's worden door NMD verzameld in de database. Een producent of leverancier moet er zelf voor zorgen dat een product in de NMD wordt opgenomen.

UITDRAGEN

De Bepalingsmethode met de NMD hanteert zoals gezegd een breed geaccepteerde Europese systematiek. Dit stelsel heeft in de tijd autoriteit verworven op het gebied van de bepaling van milieu-eigenschappen van bouwmaterialen en gebouwinstallaties. Eén van de speerpunten van de activiteiten die Nieman en zijn medewerkers in het komende jaar zullen uitvoeren, is om dit gegeven breder uit te dragen dan tot nu het geval was. Zo worden er periodiek nieuwsbrieven verstuurd en congressen georganiseerd. Ook heeft de NMD sinds kort een nieuw logo, waarmee fabrikanten kunnen communiceren dat hun product is opgenomen in de milieudatabase. Binnenkort zal een

'web based' database worden gelanceerd, waarmee partijen (na goedkeuring van de erkende LCA-deskundige) zelf hun producten kunnen uploaden.

Desgevraagd stelt Nieman dat de aanwezigheid in de markt van diverse andere systematieken en keurmerken op het gebied van de milieuprestatie van bouwmaterialen, die niet op dat stelsel zijn gebaseerd verwarrend werkt. Een belangrijk onderscheidend element van de NMD is dat het een breed gedragen organisatie is, die als stichting geen winst-oogmerk heeft. Daarnaast worden de productkenmerken getoond in hun samenhang, gekoppeld met de Wkb en, waar nodig en mogelijk, BIM. Nieman: "Een gebouw dat volledig is gerealiseerd uit de meest milieuvriendelijke materialen hoeft niet kwalitatief het beste gebouw te zijn. Soms vraagt de praktijk om toepassing van een materiaal dat misschien een grotere milieubelasting heeft, maar om kwalitatieve redenen de voorkeur geniet. Een ander onderscheidend

aspect is dat de waarden van de vier fases van de levensduur van het product van elkaar worden onderscheiden, in plaats van dat er één waarde voor de gehele levenscyclus wordt afgegeven. Op deze manier speelt de database nu al een belangrijke rol bij de keuzes van de overheid bij het duurzaam inkopen."

Alles staat of valt bij de betrouwbaarheid van de gegevens. De activiteiten zijn er volgens Nieman dan ook op gericht om de NMD een onafhankelijke, robuuste, transparante en deskundige organisatie te maken, die ook voldoende draagvlak heeft in de markt. Hier zijn in de afgelopen periode grote stappen in gezet en in de loop van dit jaar zullen nieuwe ontwikkelingen te melden zijn. *Roofs* houdt u hiervan op de hoogte. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl